KÜTAHYA DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ

TEMEL EĞİTİM BÖLÜMÜ SINIF EĞİTİMİ A.B.D.

TOPLUMA HİZMET UYGULAMALARI DERSİ YÖNERGESİ

Amaç

Madde 1- (1) Bu yönergenin amacı: Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı kapsamında yürütülen "Topluma Hizmet Uygulamaları" dersinin planlanması, uygulanması, değerlendirilmesi ve derse katılan öğrencilerin sorumluluklarına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2- (1) Bu yönerge, dersi alan tüm Sınıf Öğretmenliği programı öğrencilerini ve dersin yürütülmesinden sorumlu öğretim elemanlarını kapsar.

Dayanak

Madde 3- (1) Bu yönerge, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği, Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı müfredatına ve Topluma Hizmet ders içeriğine dayanılarak hazırlanmıştır.

Dersin Amacı ve Öğrenme Çıktıları

Madde 4- (1) Bu dersin temel amacı, öğretmen adaylarının toplumsal sorunlara duyarlı, sosyal sorumluluk bilincine sahip, inisiyatif alabilen ve işbirliği içinde çözüm üretebilen bireyler olarak yetişmelerini sağlamaktır.

Bu dersi başarıyla tamamlayan öğrenciler:

1. Topluma hizmet kavramını, sosyal sorumluluk bilincini ve öğretmenlik mesleğiyle ilişkisini açıklar (Bilgi).
2. Toplumun yerel ve evrensel düzeyde karşılaştığı güncel sorunları tanımlar (Bilgi).
3. Toplumun ihtiyaçlarını dikkate alarak çözüm odaklı hizmet projeleri tasarlar (Beceri).
4. Proje sürecinde paydaşlarla iş birliği yaparak etkili iletişim, ekip çalışması ve problem çözme becerilerini gösterir (Beceri).
5. Topluma hizmet uygulamaları sürecinde etik değerlere uygun biçimde sorumluluk alır (Yetkinlik).

Dersin İşleyişi

Madde 5- (1) Bu ders, proje tabanlı öğrenme yaklaşımına göre yürütülür. Öğrenciler dersin ilk dört haftasında proje gruplarını oluşturur.

Ders süreci; (a) teorik bilgilendirme (1–4. haftalar), (b) toplumsal sorunlara veya dezavantajlı bölgede yer alan kurumlarda veya dezavantajlı öğrencilere yönelik öğretmenlik mesleğini uygulamaya yönelik proje tasarımı ve planlaması (5–7. haftalar) ve (c) tasarlanan bir topluma hizmet projesinin (etkinliğinin) sahada uygulanması (8–14. haftalar) aşamalarından oluşur.

Ders kapsamında öğrenciler yerel bir ihtiyacı tanımlar, proje (etkinlik) hazırlık süreci boyunca paydaşlarla iletişim kurar, saha uygulamaları gerçekleştirir ve süreç sonunda elde ettikleri çıktıları raporlaştırarak sunarlar.

Haftalık Akış ve Sorumluluklar

Madde 6- (1) Dersin 14 haftalık işleyişi aşağıdaki gibidir:

Hafta 1: Dersin Tanıtımı ve Proje (etkinlik) Gruplarının Oluşturulması

- Dersin amaçlarının açıklanması
- Topluma hizmet ve gönüllülük kavramlarının tanıtılması
- Paydaş seçeneklerinin tartışılması (STK'lar, okul, belediye, muhtarlık, üniversite kulüpleri vb.)

Hafta 2–4 : Teorik Bilgilendirme ve İlk Proje (etkinlik) Tasarımı

- Sosyal sorumluluk bilinci ve öğretmen adaylarının rolü
- Yerel ve küresel toplumsal sorunların belirlenmesi (ÖÇ 2)
- Kütahya özelinde ihtiyaç analizi örnekleri (Yönergenin son sayfasında bazı örnekler sunulmuştur).
- Problem tanımlama, literatür taraması ve ihtiyaç analizi
- İlk proje taslak önerisinin hazırlanması (proje amacı, hedef kitle, yöntem, paydaşlar)
- Öğrencilerin proje gruplarını oluşturması

Hafta 5-7: Proje (etkinlik) Tasarımı, Analiz ve Planlama

- Saha gözlemleri ve veri toplama
- Toplanan verilerin sınıfta paylaşılması
- Her grubun somut bir proje **(etkinlik)** konusunu netleştirmesi (ÖÇ 3)
- Proje **(etkinlik)** planı geliştirme, görev dağılımı, zaman çizelgesi
- Paydaşlarla iletişim kurulması (ÖÇ 4)
- Gerekli malzemelerin belirlenmesi, etik ilkelerin gözden geçirilmesi

Hafta 8-11: Topluma Hizmet Çalışmasının Uygulanması

- Sahada uygulama aşamasının başlatılması
- Malzeme temini ve ilk uygulama adımları
- Saha çalışmasının ilerletilmesi, saha sorunlarının çözümü
- Paydaş desteğinin sağlanması
- Projenin tamamlanması, çıktıların oluşturulması
- Uygulama sürecinde etik ilkelerin gözetilmesi (ÖÇ 5)

Hafta 12: Proje (etkinlik) Değerlendirme ve Etki Analizi

- Grupların proje çıktılarını sınıfla paylaşması
- Fotoğraflar, gözlem kayıtları, rapor taslakları
- Basit düzeyde etki analizi: *Ne değişti? Kime fayda sağlandı? Öğrencinin katkısı ne oldu?*

Hafta 13 – Nihai Raporlama ve Yansıtıcı Değerlendirme

- Proje raporunun yazımı
- Kanıt dosyalarının hazırlanması
- Yansıtıcı bireysel değerlendirme (günlük, kişisel öğrenmeler)

Hafta 14: Final Sunumları ve Genel Değerlendirme

- Grupların proje sunumları
- Süreç ve uygulama üzerine genel tartışma
- Gönüllülük kültürünün sürdürülmesine yönelik değerlendirmeler

Değerlendirme Bileşenleri

Madde 7- (1) Öğrencinin başarısı, dönem içi (%40) ve dönem sonu (%60) değerlendirmelerinin toplamı ile belirlenir. Bu dersin doğası gereği, değerlendirme süreç odaklıdır.

a) Ara Değerlendirme (Vize) – %40

Vize değerlendirmesi; öğrencilerin proje tasarım sürecindeki hazırlıklarını, ihtiyaç analizi çalışmalarını, sınıf içi katılımını ve proje planlama becerilerini kapsar:

- İhtiyaç analizi ve problem tanımını içeren İlk Proje Taslak Raporu (ÖÇ 2)
- Tasarlanacak projenin amaç, hedef kitle, paydaşlar, eylem planı ve beklenen çıktıları içeren Detaylı Proje Önerisi (ÖÇ 3)
- Ders içi tartışmalara katılım, grup çalışmalarına aktif katkı ve sorumluluk alma süreçlerinin bütüncül olarak değerlendirildiği Süreç Değerlendirmesi (ÖÇ 4)

b) Dönem Sonu Değerlendirmesi (Final) (%60):

Final değerlendirmesi; öğrencilerin proje uygulamasını, çıktıları, sunum performansını ve bireysel öğrenmelerini kapsayan bütüncül bir değerlendirmedir:

- Proje çıktılarının sınıfa sunulduğu **Proje (etkinlik) Sunumu** (ÖÇ 1, 3, 4)
- Planlama, uygulama, elde edilen sonuçlar ve kanıtlarla desteklenen **Nihai Proje (etkinlik) Raporu**
- Öğrencinin süreçten ne öğrendiğini ve etik sorumlulukları nasıl gerçekleştirdiğini analiz ettiği **Bireysel Yansıtma Raporu** (ÖÇ 5)

Örnek Değerlendirme Araçları ve Rubrikler

Madde 8- (1) Değerlendirmenin şeffaf olması amacıyla aşağıdaki rubrikler (dereceli puanlama anahtarları) kullanılacaktır.

a) ÖÇ1 ve 2 için ödevlendirme yapılacak

b) Örnek 1: Proje Tasarım Rubriği (ÖÇ 3 Değerlendirmesi)

Puan	Kriter (Proje Tasarımı)	Açıklama
4 (Çok İyi)	Çözüm Odaklı ve Yenilikçi	Toplumun ihtiyacını net olarak belirler ve bu ihtiyaca yönelik yaratıcı, uygulanabilir ve çözüm odaklı bir proje tasarlar.
3 (İyi)	Uygulanabilir	Toplumun ihtiyacını belirler, ancak tasarlanan proje standart bir çözümdür veya kısmen uygulanabilirdir.
2 (Gelişmeli)	İhtiyaç Odaklı Değil	İhtiyaç analizi zayıftır, tasarlanan proje ile ihtiyaç arasında kopukluk vardır.
1 (Yetersiz)	Yüzeysel	Proje tasarımı yapılmamış veya gerçekçi bir temele oturtulmamıştır.

c) Örnek 2: Ekip Çalışması ve İletişim Rubriği (ÖÇ 4 Değerlendirmesi)

Puan	Kriter (İletişim ve İşbirliği)	Açıklama
4 (Çok İyi)	Etkili	Paydaşlarla (okul, STK vb.) profesyonel bir dille, zamanında ve etkili iletişim kurar. Ekip içinde sorumlulukları adil paylaşır ve yapıcı bir tutum sergiler.
3 (İyi)	Yeterli	Paydaşlarla iletişimi sürdürür ancak bazen gecikmeler yaşanır. Ekip içi görevlerini yerine getirir.
2 (Gelişmeli)	Pasif	İletişim kurmakta zorlanır, genellikle yönlendirilme bekler. Ekip içi sorumluluklardan kaçınır.
1 (Yetersiz)	İşbirlikçi Değil	Paydaşlarla veya ekiple iletişim kurmaz, çatışmacı bir tutum sergiler.

d) Örnek 3: Etik Sorumluluk Değerlendirmesi (ÖÇ 5 Değerlendirmesi- Yansıtma Raporu)

Puan	Kriter (Etik Sorumluluk)	Açıklama
4 (Çok İyi)	Yüksek Farkındalık	Uygulama sürecinde karşılaşılan etik ikilemleri (örn. mahremiyet, rıza) fark eder, bunlara uygun çözümler üretir ve yansıtma raporunda derinlemesine analiz eder.
3 (İyi)	Farkında	Etik ilkelere uyar, ancak yansıtma raporunda bu konuyu yüzeysel olarak geçer.
2 (Gelişmeli)	Düşük Farkındalık	Süreçte etik ilkelere (örn. izin almadan görüntü kaydı) yeterince dikkat etmez veya yönlendirmeye ihtiyaç duyar.
1 (Yetersiz)	İhlal	Etik değerleri (örn. yararlanıcıları küçük düşürme, gizliliği ihlal) göz ardı eder.

Çeşitli ve Son Hükümler

Madde 9- (1) Derse devam zorunluluğu Üniversite yönetmeliğine göre %80'dir. Ancak, **"Topluma Hizmet Çalışması" olarak belirlenen saha uygulamalarının yürütüldüğü 8–11. haftalara katılım %100 zorunludur.** Mazeretsiz olarak saha uygulamasına katılmayan öğrenci dersten başarısız sayılır.

Madde 10- (1) **Etik Kurallar** Öğrenciler, proje uyguladıkları kurum ve kişilere karşı saygılı, sorumlu ve profesyonel bir tutum içinde olmalıdır. Hizmet verilen grubun (örn. çocuklar, yaşlılar) mahremiyetine ve onuruna saygı esastır.

Madde 11- (1) **Yürürlük** Bu yönerge, ….. tarihinde Fakülte Kurulu tarafından onaylandığı tarihte yürürlüğe girer.

Madde 12- (1) **Yürütme** Bu yönerge hükümlerini Temel Eğitim Bölüm Başkanlığı yürütür.

Ek:

İhtiyaç analizi örnekleri:

- **Çevre temizliği**

– Park, bahçe ve yürüyüş yollarında çevre temizliği
– Porsuk Çayı çevresinde çöp toplama farkındalık etkinliği

- **Yaşlı ziyaretleri**

– Huzurevi ziyaretleri
– Yaşlı bireyler için dijital okuryazarlık eğitimi (telefon kullanımı, e-Nabız, e-Devlet vb.)
– Evde yaşayan yaşlıların temel ihtiyaçlarına destek (alışveriş, kitap okuma, sohbet)

- **Okul içi ihtiyaçlar**

– İlkokullarda sınıf panolarının yenilenmesi
– Okul bahçesi boyama, oyun alanı çizimi
– Anasınıfları için materyal hazırlama (duyusal materyaller, posterler, kartlar)

- **Fidan dikimi / yeşil alan çalışmaları**

– Okul bahçelerine mevsimlik çiçek dikimi
– Bozüyük yolu çevresi/mesire alanlarında çevre düzenlemesi
– Kütahya Belediyesi ile küçük çaplı ağaçlandırma etkinliği

- **Okul Kütüphanesi Düzenleme Projesi**

– Kitapların tasnifi ve yeniden dizilmesi
– İhtiyaç fazlası kitap toplanması (kitap bağışı kampanyası)
– "Okuma Köşesi Yenileme" (puf minder, poster, raf düzeni)
– Görsel materyal tasarlama (ayraç, kitap tanıtım kartı, afiş vb.)

- **Okuma Etkinlikleri – Öğrenci Katılımı**

– Haftalık "okuma saati" başlatma
– Küçük hikâye okuma etkinlikleri
– İlkokul öğrencileri için mini kitap kulübü

- **Geri Dönüşüm Farkındalığı**

– Sınıflar için geri dönüşüm kutuları hazırlama
– Atık pil toplama kampanyası
– "Atıktan Sanata" öğrencilerle etkinlik

- **Sokak Hayvanları İçin Destek**

– Mama kabı yapımı ve yerleştirme
– Sokak kedileri için mini kedi evi yapımı (çok düşük maliyetli karton/ahşap)
– Hayvan barınağı ziyaretleri

- **Okul Güvenliği ve Sağlığı**

– Güvenli internet kullanım eğitimi
– Basit ilk yardım farkındalık etkinliği
– El hijyeni posteri hazırlama

- **Sosyal Yardımlaşma Odaklı Projeler**

– “Askıda kırtasiye” kampanyası
– İhtiyaç sahibi öğrencilere kırtasiye seti hazırlanması
– Kışın atkı–bere örme kampanyası (gönüllü annelerle iş birliği yapılabilir)

- **Okul Duvarı**

– Motivasyon yazıları
– Fen ve matematik temalı duvar boyamaları

- **Çocuklar İçin Atölyeler**

– “Bilim Atölyesi” (basit deneyler)
– “Doğa Atölyesi” (tohum ekme, yaprak koleksiyonu)
– “Sanat Atölyesi” (kolaj, resim çalışmaları)